

ความเป็นมาของฟอนต์แบบอาลักษณ์ 3 ฟอนต์ ในฟอนต์แห่งชาติ 13 ฟอนต์

ศ.ดร. ศรีสักดิ์ จามรมาน

ประธานกรรมการและประธานผู้บริหารวิทยาลัยการศึกษาทางไกลอินเทอร์เน็ทมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ประธานอาวุโสมูลนิธิสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา
charm@ksc.au.edu www.charm.au.edu www.inrit.net/foundation.asp

บทคัดย่อ

ไทยรัฐออนไลน์ ฉบับวันที่ 20 มกราคม 2554 ลงข่าวว่า คณะรัฐมนตรี มีมติให้ทุกหน่วยราชการใช้ ฟอนต์แห่งชาติ 13 ฟอนต์ แทนฟอนต์ที่เคยใช้อยู่เดิมซึ่งอาจมีปัญหาลิขสิทธิ์ ส่วนฟอนต์แห่งชาติ 13 ฟอนต์ ให้ใช้ได้ฟรี โดย 10 ฟอนต์ เป็นอักษรไทยแบบธรรมดา และ 3 ฟอนต์ เป็นแบบโบราณหรือแบบอาลักษณ์ ซึ่งอาจารย์ศรีศักดิ์ จามรมาน เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และอนุญาตให้ใช้ได้ฟรี มีผู้สอบถามความเป็นมาของฟอนต์แบบอาลักษณ์ บทความฉบับนี้จึงเสนอความเป็นมาตั้งแต่ตอนที่พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ (วัน จามรมาน) เป็นประธานยกร่างกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรก พ.ศ. 2474 แล้วอาจารย์ศรีศักดิ์ เป็นหัวหน้าคณะทำงานของ กระทรวงพาณิชย์และของกระทรวงศึกษาธิการ ยกร่างการแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ให้คุ้มครองซอฟต์แวร์ แล้วอาจารย์ศรีศักดิ์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองประธานกรรมาธิการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาร่างกฎหมาย ซึ่งในที่สุดออกเป็นกฎหมายลิขสิทธิ์ ฉบับ พ.ศ. 2537 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการลิขสิทธิ์ระดับชาติ แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี และเมื่อ พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ อาจารย์ศรีศักดิ์ ในฐานะนายกสมาคมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการลิขสิทธิ์ ระดับชาติ แล้วคณะกรรมการลิขสิทธิ์แต่งตั้งให้ อาจารย์ศรีศักดิ์ เป็นประธานอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคู่มือของ ลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ มีผู้ร้องเรียนคณะกรรมการ ว่านำฟอนต์ภาษาไทยไปใช้ในการพิมพ์เอกสารต่างๆ แล้วได้รับความเดือดร้อน อาทิ ถูกเรียกค่าลิขสิทธิ์ ถูกสอบสวน และถูกฟ้อง เป็นต้น อาจารย์ศรีศักดิ์ ในฐานะประธาน อนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคู่มือของลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ จึงเสนอให้แจกฟอนต์ไทยให้ใช้กันได้ฟรี โดยการจัดประกวดแข่งขัน คณะกรรมการเห็นด้วย และขอเงินสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จัดประกวด 10 ฟอนต์ เป็นแบบธรรมดา อาจารย์ศรีศักดิ์ แจงที่ประชุมว่า บิดาของท่าน เคยเป็นเจ้าของกรมพระอาลักษณ์ และอยากให้มีการใช้ฟอนต์แบบอาลักษณ์เพื่อทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมไทย และขอจัดสรรเงินรางวัลอีก 3 รางวัล ให้มีฟอนต์ศรีศักดิ์ ฟอนต์จามรมาน และฟอนต์ชาร์ มอพอเอยู เป็นแบบอาลักษณ์ โดยถึงต้นปี พ.ศ. 2554 มีผู้ดาวน์โหลดฟอนต์ของอาจารย์ศรีศักดิ์ ไปใช้แล้วกว่า 1.5 ล้านคน นับว่าเป็น 3 ฟอนต์แรก ที่มีผู้ดาวน์โหลดมากที่สุดในบรรดา 13 ฟอนต์แห่งชาติ

1. บทนำ

สื่อมวลชนลงข่าว “13 ฟอนต์แห่งชาติ” ดังตัวอย่างในส่วนบนของรูปที่ 1 ไทยรัฐออนไลน์ ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2554 [1] ว่า คณะรัฐมนตรีโดยมติ 294/2553 เมื่อ 7 กันยายน 2553 เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยดำเนินการติดตั้งฟอนต์ 13 ฟอนต์ โดย 10 ฟอนต์ เกิดจากความร่วมมือของสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) และกรมทรัพย์สินทางปัญญา ส่วนอีก 3 ฟอนต์ มาจาก อาจารย์ ศรีศักดิ์ จามรมาน ที่ไม่เก็บค่าใช้จ่าย

The image shows two screenshots of Thai news articles. The top screenshot is from ThaiRattana.com, dated January 20, 2011. It features a yellow header with the text '13 ฟอนต์แห่งชาติ' (13 National Fonts) and 'ดาวน์โหลดฟรี จาก www.sipa.or.th' (Download free from www.sipa.or.th). The main text discusses the Ministry of Education's decision to mandate the use of 13 fonts in government agencies, with 10 fonts provided by SIPA and 3 by Professor Sri Sakdi Jamarman. The bottom screenshot is from the Ministry of Education website (www.moe.go.th), dated September 7, 2010. It features a blue header with the text 'ข่าว มติ ครม. ๒๙๔/๒๕๕๓ เมื่อ ๗ กันยายน ๒๕๕๓' (News of the Council of Ministers' Decision No. 294/2553 on September 7, 2010) and 'เห็นชอบโครงการฟอนต์มาตรฐานราชการไทย' (Agrees to the project of standard Thai government fonts). The main text discusses the importance of standard fonts for government agencies and the role of SIPA and Professor Sri Sakdi Jamarman in providing these fonts.

รูปที่ 1 ข่าวไทยรัฐออนไลน์ เรื่อง 13 ฟอนต์แห่งชาติ และมติ ครม.

ในส่วนล่างของรูปที่ 1 มติ ครม. 294/2553 เห็นชอบโครงการฟอนต์มาตรฐานราชการไทย [2] สรุปว่า “ปัจจุบันส่วนราชการจำนวนมากมีการใช้ฟอนต์ที่หลากหลายไม่มีมาตรฐานในเอกสารทางราชการ อีกทั้งยังมีหน่วยราชการหลายแห่งใช้มาตรฐานฟอนต์ของบริษัทเอกชนที่ผูกขาดลิขสิทธิ์ของระบบปฏิบัติการ ทำให้จำกัดสิทธิ์ต่างๆ ที่จะมีมาตรฐานเอกสารเป็นเสรี ไม่ขึ้นกับระบบปฏิบัติการใดๆ เช่น Angsana อาจมีปัญหาเรื่องการฟ้องร้องละเมิดลิขสิทธิ์ได้ จึงได้มีการพัฒนาและมีการประกวดแข่งขันฟอนต์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการใช้ Open Source Software ที่เป็นซอฟต์แวร์เสรีให้ส่วนราชการไทยประกาศมาตรฐานเอกสารดิจิทัล และรูปแบบของฟอนต์ที่ไม่ขึ้นกับระบบปฏิบัติการและลิขสิทธิ์ของบริษัทใดๆ เพื่อความภาคภูมิใจในความเป็นชาติและเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย... และเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา จึงเห็นควรให้หน่วยราชการ.. ดำเนินการติดตั้งฟอนต์... 13 ฟอนต์... และใช้ฟอนต์ดังกล่าวแทนฟอนต์เดิมและให้ถือเป็นมาตรฐานของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน...”

2. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ เป็นประธานยกร่าง กฎหมายลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2474

อาจจะกล่าวได้ว่า กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ฉบับแรกของไทย [3] คือ พระบรมราชโองการประกาศ หอสมุดวชิรญาณ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) ให้สิทธิแต่ผู้เดียว แก่หอพระสมุดฯ ในงานต่างๆ ที่ลงพิมพ์ในหนังสือ วชิรญาณวิเศษ ซึ่งทางหอพระสมุดฯ ได้จัดพิมพ์ขึ้น ห้ามผู้ใดนำไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2444 มีการตราพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ. 120 โดยในสมัยนั้นใช้คำว่า “กรรมสิทธิ์” ไม่ใช่ “ลิขสิทธิ์” ระบุ “ห้าม คัด แปล หรือ จำหน่าย หนังสือผู้อื่น” กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของไทย ฉบับที่ 3 พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ พ.ศ. 2457 ระบุว่า ต้องมีข้อความ “มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ (Copyright Notice)” และต้องนำไปจดทะเบียน กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของไทย ฉบับที่ 4 พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474 นับเป็นฉบับแรกที่ใช้คำว่า “ลิขสิทธิ์” ฉะนั้นจึงอาจกล่าวเป็นพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับแรกของไทย ขยายการคุ้มครองจากหนังสือไปให้การคุ้มครองอื่นๆ ตามอนุสัญญากรุงเบอร์ลิน ค.ศ. 1886 แต่ยังไม่คุ้มครองซอฟต์แวร์ ทั้งนี้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ฉบับแรกของไทยนี้ยกร่างโดยคณะกรรมการซึ่งมีพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ (วัน จามรมาน) เจ้าคุณพ่อของอาจารย์ศรีศักดิ์ เป็นประธาน กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของไทย ฉบับที่ 5 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 เพิ่มโทษทางอาญาให้มากขึ้น และจัดหมวดหมู่ให้กว้างขึ้น

3. ศ.ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน เป็นประธานยกร่าง ในส่วนคอมพิวเตอร์ พรบ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของไทย ฉบับที่ 6 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ปรับปรุงแก้ไขจากฉบับที่ 5 โดยมี ศ.ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน เป็นประธานคณะทำงานของกระทรวงพาณิชย์ และประธานคณะทำงานของกระทรวงศึกษาธิการ ยกร่างในส่วนที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ต่อมา ศ.ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน ได้รับเลือกตั้งเป็น รองประธานกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ในสภาผู้แทนราษฎร ดังแสดงในรูปที่ 2

<p>บันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑ วันพฤหัสบดีที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๖ ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓</p>		
กรรมาธิการผู้มาประชุม คือ		
๑.	ร้อยโท กุเทพ ไสกระจำง	
๒.	นายคณิน บุญสุวรรณ	
๓.	นายจาตุรนต์ ฉายแสง	
๔.	นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์	
๕.	นายเจริญ คันธวงค์	
๖.	นายเฉลิมชัย อุฬารกุล	
.		
๑.	พิจารณาเลือกตั้งประธานคณะกรรมการ รองประธานคณะกรรมการ	
เลขานุการคณะกรรมการ ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการและโฆษกคณะกรรมการ		
โดยที่ประชุมมีมติเลือกตั้ง ดังนี้		
	๑. นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์	เป็นประธานคณะกรรมการ
	๒. นายเจริญ คันธวงค์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
→	๓. ศาสตราจารย์ศรีศักดิ์ จามรมาน	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
	๔. นายวิทยา ชันอาสา	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
	๕. นายรองพล เจริญพันธุ์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
	๖. นายบุญทรง วงศ์ทวี	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
	๗. นายรณรงค์ พงษ์ราช	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
	๘. ร้อยโท กุเทพ ไสกระจำง	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
	๙. นายเฉลิมชัย อุฬารกุล	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
	๑๐. นายปรีชา สุวรรณทัต	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
.		

รูปที่ 2 รายงานการประชุมกรรมาธิการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร
เลือก ศ.ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน เป็นรองประธานกรรมาธิการ

รูปที่ 3 คือ รูปพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ (วัน จามรมาน) ประธานยกร่าง พรบ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 และ ศ. ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน ประธานยกร่างส่วนที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พรบ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

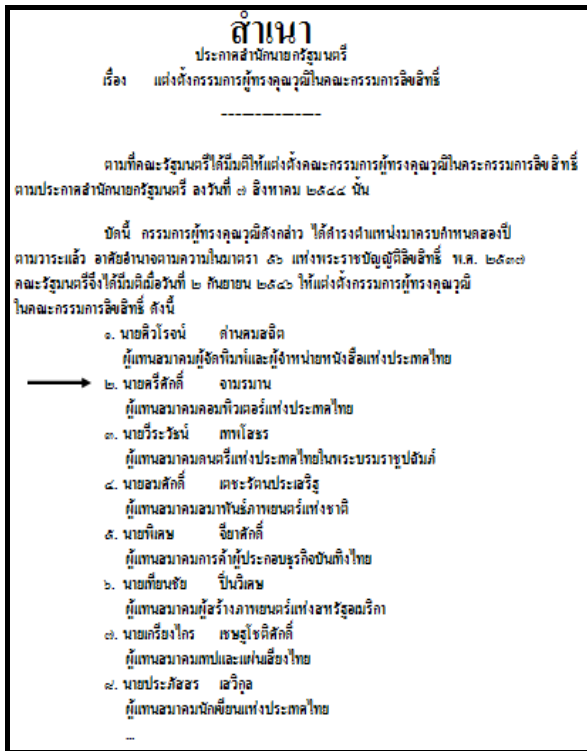
รูปที่ 3 ซ้าย คือ พระยานิติศาสตรไพศาลย์ (วัน จามรมาน) ประธานยกράง พรบ. พ.ศ. 2474 และ ขวา ศ.ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน ประธานยกράงส่วนที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พรบ. พ.ศ. 2537

4. คณะกรรมการลิขสิทธิ์ระดับชาติ และอนุกรรมการส่งเสริม และพัฒนาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์

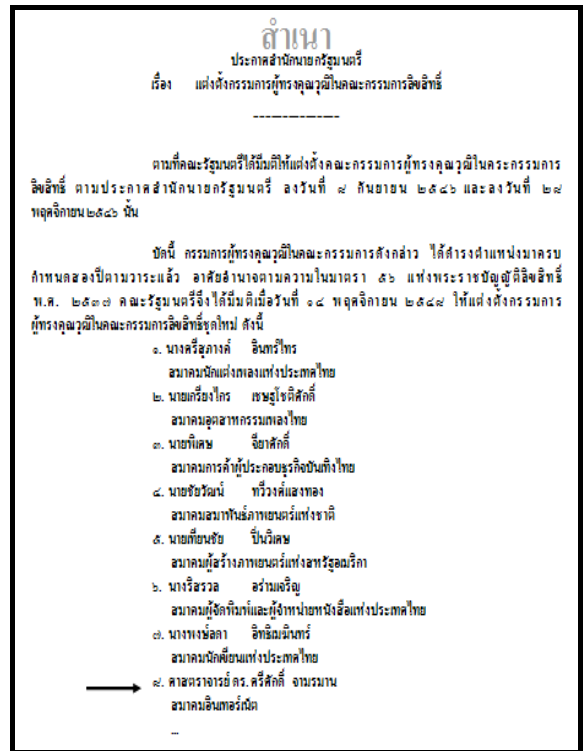
พรบ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 กำหนดให้มีคณะกรรมการลิขสิทธิ์ระดับชาติ แต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี มีผู้เชี่ยวชาญจากสาขาต่างๆ ดังแสดงในรูปที่ 4 สำนักนายกรัฐมนตรีมีประกาศแต่งตั้ง ศ.ศรีศักดิ์ จามรมาน ในฐานะนายกสมาคมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2546 แล้วต่อมามีประกาศในรูปที่ 5 ในฐานะนายกสมาคมอินเทอร์เน็ตก็เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2548

คณะกรรมการลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2548 แต่งตั้งให้ ศ.ศรีศักดิ์ จามรมาน เป็นประธาน อนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ 2 สมัย คือ พ.ศ. 2546-2548 และ พ.ศ. 2548-2550 ดังแสดงในรูปที่ 6 และ 7

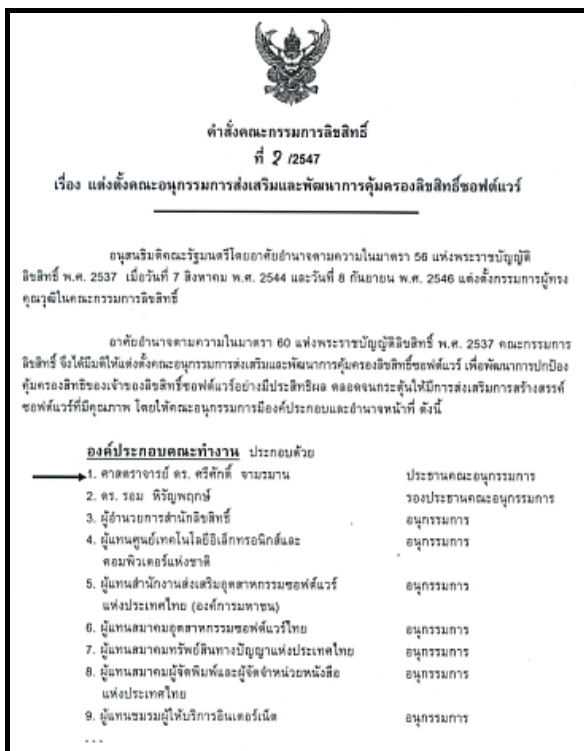
คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ได้รับการร้องเรียนจากผู้ใช้ฟอนต์ ภาษาไทยที่มีอยู่ในขณะนั้นว่ามีความเดือดร้อน อาทิ ถูกเรียกเก็บค่าลิขสิทธิ์ ถูกสอบสวน และถูกฟ้องร้อง เป็นต้น อาจารย์ศรีศักดิ์ ในฐานะประธานอนุกรรมการฯ จึงเสนอว่า นอกจากจะหาทางช่วยเหลือผู้เดือดร้อนแล้ว ก็ควรจะจัดประกวดให้ได้มาซึ่งโปรแกรมฟอนต์ภาษาไทยให้ผู้สนใจนำไปใช้ฟรี โดยไม่ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์และ/หรือถูกฟ้องร้องว่าละเมิดลิขสิทธิ์

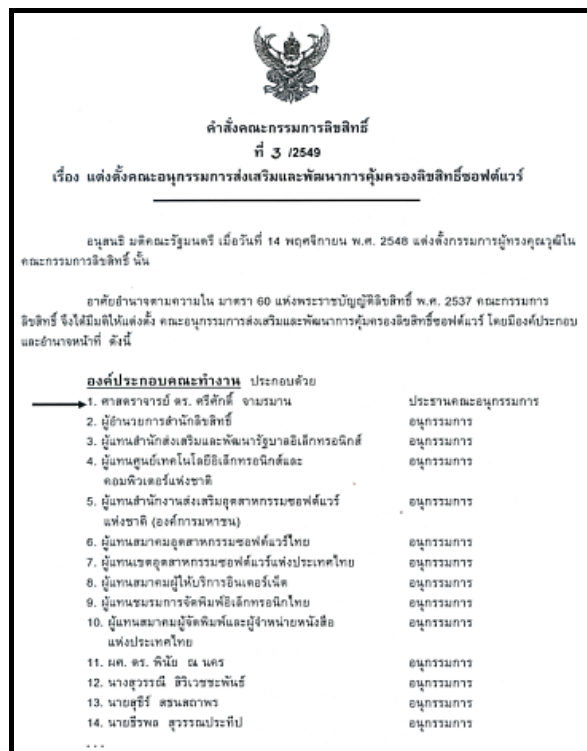
รูปที่ 4 คณะกรรมการอำนวยการ พ.ศ. 2546-2548

รูปที่ 5 คณะกรรมการอำนวยการ พ.ศ. 2548-2550

รูปที่ 6 ศ. ศรีศักดิ์ จามรมาน
 เป็นประธานอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนา
 การคุ้มครองลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ พ.ศ. 2546-2548

รูปที่ 7 ศ. ศรีศักดิ์ จามรมาน
 เป็นประธานอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนา
 การคุ้มครองลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ พ.ศ. 2548-2550

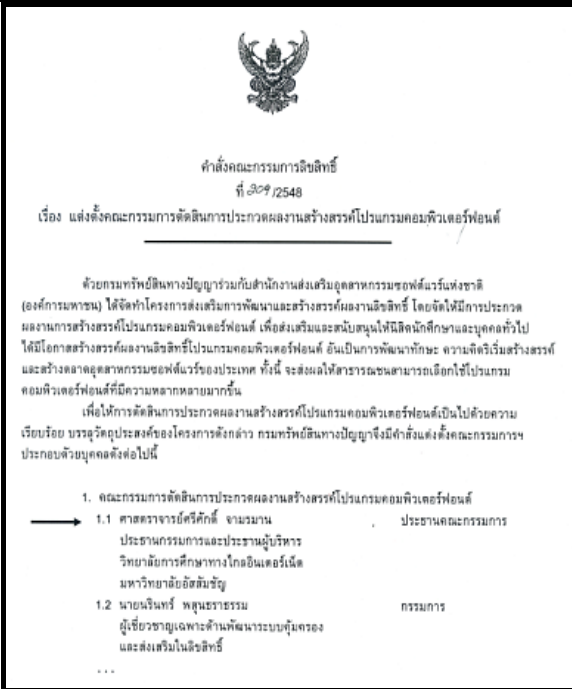
5. คณะกรรมการประกวดผลงานสร้างสรรค์

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์

ดังแสดงในรูปที่ 8 กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ มีคำสั่งที่ 209/2548 เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2548 แต่งตั้ง อาจารย์ ศรีศักดิ์ เป็นประธานคณะกรรมการตัดสินการประกวดผลงานสร้างสรรค์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์

ต่อมากรมทรัพย์สินทางปัญญา มีคำสั่งที่ 4/2549 ยกเลิกคำสั่งที่ 209/2548 เพื่อแยกคณะกรรมการ เป็น 2 ชุด คือ คณะกรรมการวางหลักเกณฑ์การประกวดผลงานสร้างสรรค์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ มี ศ. ศรีศักดิ์ เป็นประธานกรรมการ ดังแสดงในรูปที่ 9

ส่วนคณะกรรมการตัดสินนั้น ให้รองอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นประธาน โดยมี อาจารย์ศรีศักดิ์ และผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 11 คน ร่วมเป็นสมาชิก

 <p>รูปที่ 8 คณะกรรมการตัดสินการประกวดผลงาน สร้างสรรค์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์</p>	 <p>รูปที่ 9 คณะกรรมการวางหลักเกณฑ์ การประกวดผลงานสร้างสรรค์</p>
---	---

6. อักษรแบบคล้ายอาลักษณ์ ชื่อ “ศรีศักดิ์” ชื่อ “จามรمان” และ ชื่อ “ซาร์มออฟเอยู”

ปรากฏว่าคณะกรรมการตกลงให้ฟอนต์ 10 แบบที่จะให้รับรางวัลจากชิป่านั้น เป็นฟอนต์แบบธรรมดา ไม่มีฟอนต์แบบอาลักษณ์ อาจารย์ ศรีศักดิ์ ได้แรงบันดาลใจมาจากเจ้าคุณพ่อของท่าน คือ พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

(วัน จามรมาน) ซึ่งเคยเป็นเจ้าของกรรมพระอาลักษณ์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ว่าควรสนับสนุนให้มีการใช้ฟอนต์แบบอาลักษณ์เพื่อเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย อาจารย์ ศรีศักดิ์ จึงเสนอขอให้เพิ่มอีก 3 ฟอนต์ เป็นฟอนต์แบบอาลักษณ์ แต่ไม่มีงบประมาณ อาจารย์ ศรีศักดิ์ จึงจัดสรรรางวัลให้อีก 3 รางวัล รางวัลละ 100,000 บาท เท่ากับรางวัลสำหรับฟอนต์แบบธรรมดาอีก 10 ฟอนต์ ทั้งนี้ อาจารย์ ศรีศักดิ์ มีข้อแม้ว่าให้ใช้ชื่อ 3 ฟอนต์แบบอาลักษณ์เป็น ฟอนต์ศรีศักดิ์ ฟอนต์จามรมาน และฟอนต์ชาร์มออฟเอยู และขอเป็นผู้คัดเลือกทั้ง 3 ฟอนต์ดังกล่าวเอง คณะกรรมการตกลงรับข้อเสนอของอาจารย์ ศรีศักดิ์ คือให้จัดประกวด 13 ฟอนต์ โดย 10 ฟอนต์เป็นแบบธรรมดา และ 3 ฟอนต์เป็นแบบอาลักษณ์

คณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การประกวดผลงานสร้างสรรค์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ขึ้น ระบุวัตถุประสงค์ กำหนดผู้มีสิทธิส่งผลงานเข้าประกวดให้แต่ละทีมมีสมาชิกได้ไม่เกิน 3 คน แต่ละทีมจะส่งผลงานได้ไม่จำกัดจำนวน แต่มีสิทธิได้รับรางวัลเพียงทีมละรางวัลเดียว ลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ที่ชนะการประกวด 10 ฟอนต์ เป็นของกรมทรัพย์สินทางปัญญา และशिปีา ซึ่งจะนำไปเผยแพร่ให้สาธารณชนได้นำไปใช้โดยไม่ต้องเสียค่าลิขสิทธิ์ในการใช้ ส่วนแบบอาลักษณ์ 3 ฟอนต์ นั้น ลิขสิทธิ์เป็นของอาจารย์ ศรีศักดิ์ ซึ่งตกลงมอบลิขสิทธิ์แบบไม่เพียงแต่ผู้เดียว (Non-Exclusive) ให้สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) และกรมทรัพย์สินทางปัญญา นำไปแจกฟรีได้

ดังแสดงในรูปที่ 10 คณะกรรมการออกประกาศ เชิญร่วมส่งผลงานประกวด โดยมีกำหนดการโครงการประกวดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ โดยกำหนดวันเสาร์ 18 มีนาคม 2549 เป็นวันสุดท้ายของการรับสมัครและปฐมนิเทศ และวันศุกร์ 15 กันยายน 2549 เป็นวันมอบรางวัลผู้ชนะการประกวด

ใบเชิญร่วมส่งผลงานประกวด ระบุว่า ผลงานในรอบแรกจะต้องมีแบบตัวพิมพ์ 2 น้ำหนัก คือ ตัวปกติ และตัวหนา ขนาดสูง 20 มิลลิเมตร มีข้อความทดสอบว่า “**ศรีศักดิ์จะขอเพียงอย่าหลีกเลียงตอนนำดู**” ตัวเลขไทย ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ และอารบิก 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ทั้งนี้ข้อความทดสอบนั้นต้องมีตัวอักษรที่จะทดสอบ อาทิ ถ้ามี ก-ไก่ ก็ใช้ทดสอบ ก-ไก่ ถ-ถุง และ ภา-สำเภา ได้ เป็นต้น

ผลงานรอบที่ 2 ต้องออกแบบตัวอักษรไทยให้ครบทั้งพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลขไทย และอักษรภาษาอังกฤษกับตัวเลขอารบิก เป็น 2 น้ำหนัก คือ ตัวปกติ และตัวหนา ขนาดสูงประมาณ 10 มิลลิเมตร

ผู้ชนะการประกวดจะต้องเข้าร่วมการฝึกอบรม “การสร้างฟอนต์ Open Type” เป็นระยะเวลา 3 วัน เพื่อเรียนรู้วิธีการแปลงแบบตัวพิมพ์ทั้งหมดให้สามารถใช้งานกับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ โดยต้องสร้างแบบตัวพิมพ์ให้ครบทั้ง 4 แบบ คือ ตัวปกติ ตัวหนา ตัวเอน และตัวหนาเอน

ผู้ได้รับรางวัล ฟอนต์ศรีศักดิ์ คือ ไพโรจน์ เปี่ยมประจักษ์พงษ์ และบวร จรดล ผู้ได้รับรางวัลฟอนต์จามรมาน คือ เอกลักษณ์ เพ็ชรพนาเวช และผู้ได้รับรางวัลฟอนต์ชาร์มออฟเอยู คือ กัลยาณมิตร นรรัตน์พุทธิ

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ร่วมกับ
สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)

จะต้องเข้ารับฟังกติกาของการจัดประกวด และเข้ารับฟังการบรรยายเรื่อง
“ความรู้พื้นฐานของการออกแบบตัวพิมพ์ไทย” ในวันที่ 18 มีนาคม 2549
หมายเหตุ - ผู้สมัครที่อยู่อาศัยใน กรุงเทพฯ และบริเวณชล. ได้แก่
จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม
จะต้องเข้ารับฟังกติกาการจัดประกวดและขั้นตอนการรับสมัคร
ทั้งนี้ จะส่งผู้แทนของทีมหรือผู้ร่วมทีมทุกคนเข้าร่วมฟังได้
- กรณีผู้สมัครอยู่ต่างจังหวัดสามารถขยับบันทึก
การบรรยายได้ที่ <http://www.ipthailand.org> หรือ <http://www.sipa.or.th>

2. การคัดเลือก
ผู้เข้าร่วมประกวดจะต้องส่งผลงานเพื่อรับการคัดเลือกเป็น 2 รอบ
รอบที่ 1 ผู้ประกวดจะต้องส่งผลงานรอบแรก เป็นข้อความสั้น
ตามที่กำหนดพร้อมกับตัวเลขไทย และตัวเลขอารบิก ภายในเวลา 15 วัน
หลังจากวันรับฟังกติกา คณะกรรมการคัดเลือกจะพิจารณา คัดให้เหลือ
เพียงไม่เกิน 40 ผลงาน
การส่งผลงานเข้าประกวดในรอบแรก
ผู้เข้าร่วมประกวดจะต้องออกแบบตัวพิมพ์เป็น 2 น้้าหนัก คือ ตัวปกติ
และตัวหนา ให้มีขนาดความสูงประมาณ 20 มม. พร้อมตั้งชื่อผลงาน
(ต้องไม่ซ้ำกับผลงานที่มีอยู่แล้ว) โดยมีข้อความดังต่อไปนี้

“ศรึคักัดจะขอเพียงอย่าหลีกเลียงตอนนำดู”
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

และต้องพิมพ์ผลงานที่ออกแบบไว้ลงใน “ใบส่งผลงานรอบที่ 1”
ออกทางเครื่องพิมพ์ที่เห็นรายละเอียดของผลงานอย่างชัดเจน
รอบที่ 2 ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจากรอบแรกจะต้องออกแบบ
ตัวพิมพ์ไทยให้ครบทุกอักษรและส่งผลงานแก่คณะกรรมการตัดสิน
ภายใน 30 วัน หลังจากการประกาศผลรอบแรก คณะกรรมการฯ
จะตัดสินผู้ชนะ การประกวดเพียง 10 ผลงาน
การส่งผลงานเข้าประกวดในรอบที่ 2
เฉพาะผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าในรอบที่ 2 จะต้องออกแบบ
ตัวอักษรไทยให้ครบทั้งพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลขไทยและตัวเลข
อารบิก เป็น 2 น้้าหนัก คือ ตัวปกติและตัวหนา มีขนาดความสูง

ขอเชิญร่วมส่งผลงานประกวด
ในโครงการส่งเสริมการสร้างสรรค
ผลงานด้านลิขสิทธิ์
(โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์)
มูลค่ารางวัล 100,000 บาท

DIP
SiPA

รูปที่ 10 ใบประกาศ เชิญร่วมส่งผลงานประกวด

7. อันดับการดาวน์โหลดฟอนต์แห่งชาติ

ดังแสดงในตารางที่ 1 อันดับการดาวน์โหลดจากมากไปน้อย เมื่อถึงมีนาคม 2554 ปรากฏว่า ฟอนต์แบบอาลักษณ์ได้รับความนิยมสูงสุด อันดับหนึ่ง คือ ฟอนต์จามรมาน อันดับสอง คือ ฟอนต์ชาร์มออฟเอยู และอันดับสาม คือ ฟอนต์ศรึคักัด

รวมฟอนต์จามรมาน ฟอนต์ชาร์มออฟเอยู และฟอนต์ศรึคักัด แล้ว ถึง มีนาคม 2554 มีผู้ดาวน์โหลดไปกว่า 1,617,879 ล้านครั้ง ส่วนอีก 5 อันดับ จากอันดับ 4 ถึง 8 คือ ฟอนต์सारบรรณ ฟอนต์นิรมิต ฟอนต์ ด.ญ.มะลิ ป.6 ฟอนต์ใบจามจรี และฟอนต์ครับ รวมทั้ง 5 ฟอนต์ มีผู้ดาวน์โหลดประมาณ 1,442,222 ล้านครั้ง ที่เหลืออีก 5 อันดับ จากอันดับที่ 9 ถึง 13 คือ ฟอนต์ฟ้ากว้าง ฟอนต์จักรเพชร ฟอนต์คชสาร ฟอนต์ 8 กรกฎา และฟอนต์กอ-ฮอ รวม 5 ฟอนต์ มีผู้ดาวน์โหลดประมาณ 977,132 ล้านครั้ง

ตารางที่ 1 อันดับการดาวน์โหลดฟอนต์แห่งชาติของจากมากไปน้อย

อันดับที่	จำนวนครั้งการดาวน์โหลด	ชื่อฟอนต์
1	581,600	จามรมาน TH Charmonman
2	569,020	ชาร์มออฟเอยู TH Charm of AU
3	467,259	ศรีศักดิ์ TH Srisakdi
4	401,799	สารบรรณ TH Sarabun
5	302,094	นิรมิต TH Niramit
6	261,207	ด.ญ.มะลิ ป.6 TH Mali Grade 6
7	251,160	ไบจามจุรี TH Bai Jamjuree
8	225,962	ครับ TH Krub
9	205,522	ฟ้ากว้าง TH Fah Kwang
10	202,112	จักรเพชร TH Chakra Petch
11	192,268	คชสาร TH Kodchasan
12	192,195	8 กรกฎาคม TH K2D July 8
13	185,035	กอ-ฮอ TH KoHo

หมายเหตุ 1 ข้อมูลจาก www.f0nt.com/release/13-free-fonts-form-sipa/ ณ มีนาคม 2554

2 ชื่อฟอนต์ในภาษาอังกฤษเติม TH เพื่อระบุว่าเป็น “ไทย”

8. ฟอนต์ศรีศักดิ์

ชื่อฟอนต์ “ศรีศักดิ์” นี้เป็นชื่อ อาจารย์ ศรีศักดิ์ ที่ใช้มาตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยเมื่อเป็นเด็กเคยเปิดดูสมุดโทรศัพท์ พบว่า มีชื่อ “ศรีศักดิ์” เพียงชื่อเดียว แต่ถึง พ.ศ. 2554 มีชื่อ “ศรีศักดิ์” อยู่มากมาย

รูปที่ 11 ด้านบนเป็นข้อความภาษาไทยระบุว่า ฟอนต์ศรีศักดิ์ ได้รับแรงบันดาลใจมาจากสมุดข่อยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งช่างเขียนในสมัยนั้นเขียนลงในสมุดข่อย โดยคงรูปลักษณะตัวอักษรแบบดั้งเดิมไว้ แต่เสริมแต่งซ้ายหลังเข้าไป ทำให้ดูอ่อนช้อยขึ้น หางยังคงสะบัดปลายยาวขึ้นบนแบบเดิม และด้านล่างเป็นข้อความภาษาอังกฤษที่ใช้ฟอนต์ศรีศักดิ์ ส่วนรูปที่ 12 แสดงตัวอักษรทั้งหมดในฟอนต์ศรีศักดิ์

ฟอนต์ ศรีศักดิ์ ๑.๐ (ST Srisakdi ๑.๐)

ได้รับแรงบันดาลใจมาจากสมุดช่วยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งช่างเขียนในสมัยนั้น
เขียนลงในสมุดช่วย โดยคงรูปลักษณะตัวอักษรแบบดั้งเดิมไว้ แต่เสริมแต่งขานหลังเข้าไป
ทำให้ดูอ่อนช้อยขึ้น ทางยังคงละดับปลายยาวขึ้นบนแบบเดิม

Please visit www.eLearning.au.edu to take 18 courses for SMC Free of Charge or study for accredited Master's or Doctoral Degree without having to go to the classrooms.

รูปที่ 11 ตัวอย่างข้อความภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่ใช้ฟอนต์ศรีศักดิ์

กขชคดงจรจรจฌญฎฐฒณตดถทอนบปฝฝฟฝภมยรลวหลลศษฬออ

๐๑๒๓๔๕๖๗๘๙

ABCDEFGHIJKLMN OPQRSTUVWXYZ

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

0123456789

ST Srisakdi

รูปที่ 12 ตัวอักษรทั้งหมดในฟอนต์ศรีศักดิ์

9. ฟอนต์จามรمان

ชื่อฟอนต์ “จามรมาน” เป็นนามสกุลพระราชทาน ซึ่งหนังสือนามสกุลพระราชทาน 6,432 สกุล [4] หน้า 424 ลำดับที่ 2924 “อำมาตย์เอก พระไชยศาสตร์ราชสภาพดี (เชื้อ) อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลนครชัยศรี พี นายวัน เนติบัณฑิตสยาม น้อง กับ หมื่นหาญใจอาจ (ภู) พระราชทานนามสกุล ว่า “จามรมาน”

“จามรमान” นี้ “มาน” หมายถึง “มานะ” จึงอาจจะแปลได้ว่า มีความมานะเหมือนเส้จามรที่คอย บัดเปามีให้มีวินไรได้ต่อมองค์พระผู้ทรงพระกรุณาพระราชทานนามสกุลและพระบรมวงศานุวงศ์

นามสกุล “จามรमान” นี้ มีผู้ใช้หลายร้อยคน โดยสมัยโบราณก็มีพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ ซึ่งเคยเป็น รัฐมนตรียุติธรรม รักษาการแทนนายกรัฐมนตรี (พระยาพหลพลพยุหเสนา) กับตำแหน่งที่นายกรดำรงอยู่ ทั้งหมดอยู่ 6 เดือน แล้วก็มีพระมณูภาณวิมลศาสตร์ ซึ่งเคยเป็นรัฐมนตรียุติธรรมและรัฐมนตรีคลัง สมัยใหม่ก็มี ศ.ดร. ศรีศักดิ์ เป็นข้าราชการระดับสูงสุด คือ ระดับ 11 และเป็นศาสตราจารย์ระดับ 11 คนแรกในสาขา วิศวกรรมศาสตร์ทุกสาขา เป็นบุรุษคอมพิวเตอร์แห่งเอเชีย บิดาอินเทอร์เน็ตไทย และบิดาอีเลิร์นนิ่งไทย [5]

รูปที่ 13 ด้านบนแสดงตัวอย่างข้อความภาษาไทยที่ใช้ฟอนต์จามรमान โดยระบุว่า “เนื่องจากตัว อาลักษณ์ เดิม คือตัวเขียนลายมือ ที่มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย และการลากหางที่ยาว จึงใช้ภาพรวมนั้นในการตั้งทิศทางในการออกแบบ สิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมในตัวพิมพ์นี้ คือ มีการเป็นตัวเขียน ที่แต่ละตัวมี บุคลิกลักษณะของตัวนั้นๆ มากกว่าโครงสร้างที่เรียบร้อยจนเกินไป เพื่อให้มีความเป็นลายมือ จะเกิดภาพรวม ที่มีความร่วมสมัยและจะเกิดการใช้งานที่แตกต่างจากตัวพิมพ์อาลักษณ์เดิมๆ ที่มีอยู่ที่ถูกนำมาไปใช้เฉพาะใน ประกาศนียบัตร” และด้านล่างแสดงข้อความภาษาอังกฤษที่ใช้ฟอนต์จามรमान ส่วนรูปที่ 14 แสดงตัวอักษร ทั้งหมดในฟอนต์จามรमान

ฟอนต์ จามรमान ๑.๐ (TH Charmonman ๑.๐)

เนื่องจากตัวอาลักษณ์ เดิม คือตัวเขียนลายมือ ที่มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย

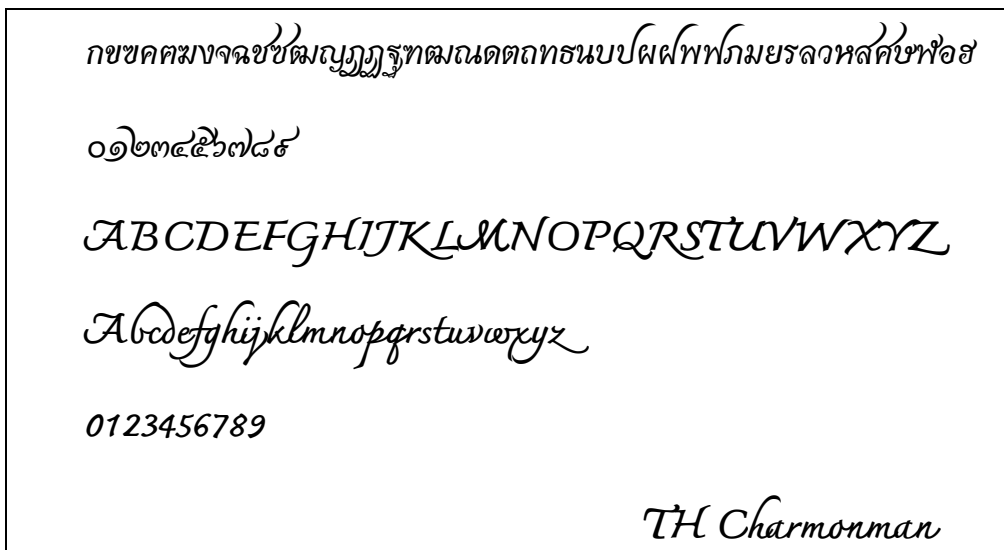
และการลากหางที่ยาว จึงใช้ภาพรวมนั้นในการตั้งทิศทางในการออกแบบ สิ่งที่ต้องการ

เพิ่มเติมในตัวพิมพ์นี้ คือ มีการเป็นตัวเขียน ที่แต่ละตัวมีบุคลิกลักษณะของตัวนั้นๆ

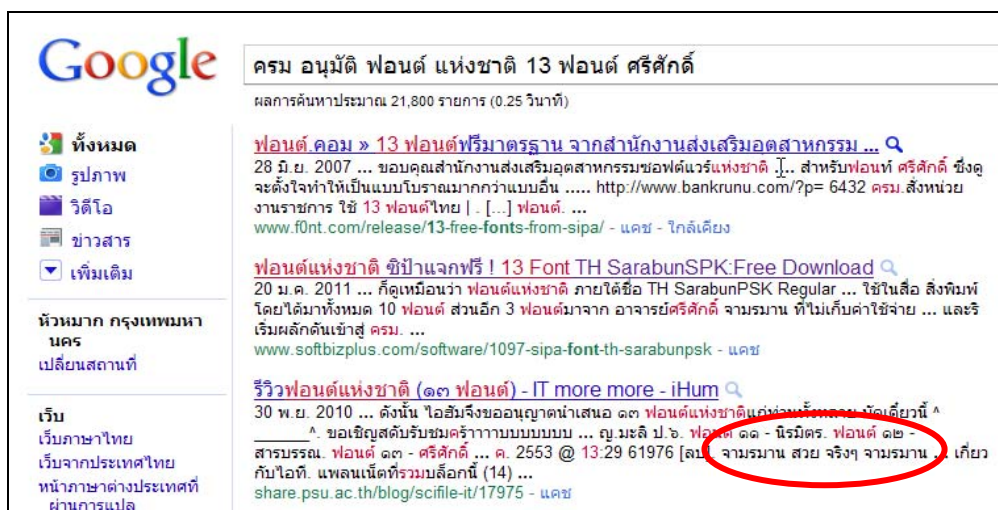
Please visit www.eLearning.au.edu to take 18 courses for SME Free of Charge or study for accredited Master's or Doctoral Degree without having to go to the classrooms.

รูปที่ 13 ตัวอย่างข้อความภาษาไทย และอังกฤษที่ใช้ฟอนต์จามรमान

รูปที่ 15 จากการค้นกูเกิลหา “क्रम อนุมัติ ฟอนต์ แห่งชาติ 13 ฟอนต์ ศรีศักดิ์” พบข้อความน่าสนใจ อาทิ จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU) ว่า “จามรमान สวยจริงๆ จามรमान” ซึ่งคงเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าในบรรดา 13 ฟอนต์แห่งชาตินั้น มีผู้ดาวน์โหลดฟอนต์ จามรमान มากกว่าฟอนต์อื่นๆ ทุกฟอนต์

รูปที่ 14 ตัวอักษรทั้งหมดในฟอนต์จามรमान

รูปที่ 15 มีผู้ชื่นชมฟอนต์จามรमान

10. ฟอนต์ชาร์มออฟเอยู

ชื่อฟอนต์ “ชาร์มออฟเอยู” นี้ มาจากชื่อไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และชื่อเว็บของอาจารย์ศรีศักดิ์ โดยไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์คือ “charm@ksc.au.edu” และเว็บคือ “www.charm.au.edu” โดยชาร์มออฟเอยู หมายถึงผู้ที่ใช้ชื่อ “charm” ที่อยู่ที่ “เอยู” หรือ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ นั่นคือ “au” คือ “Assumption University” และ “au.edu” เป็นชื่ออาณาเขตอินเทอร์เน็ต ที่ อาจารย์ ศรีศักดิ์ เป็นผู้จดทะเบียน และเป็น ผู้รับผิดชอบทั้ง 3 ตำแหน่ง คือ ผู้รับผิดชอบด้านเทคนิค ผู้รับผิดชอบด้านบริหาร และผู้รับผิดชอบด้านการเงิน

รูปที่ 16 ด้านบนระบุว่า ฟอนต์ชาร์มออฟเอยู ดัดแปลงจากลายมือภาษาไทยดั้งเดิมที่ใช้เขียนในประกาศนียบัตรที่มักเขียนด้วยปากกาคอแรงแ้ง มีลักษณะหางแหลมๆ แล้วสะบัดแบบไทยๆ ลายเส้นจะเล็กและ

สัญญาอนุญาตให้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการสร้างสรรค์ฟอนต์ในวงกว้าง รวมทั้งเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและการแบ่งปันความรู้และพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้

ข้อกำหนดและเงื่อนไขของสัญญาอนุญาตให้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้

1. อนุญาตให้ใช้ได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายและอนุญาตให้ทำซ้ำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้ได้ รวมทั้งอนุญาตให้ศึกษา ดัดแปลง และแจกจ่ายให้แก่ผู้อื่นได้ ทั้งนี้จะต้องไม่นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ที่ดัดแปลงออกจำหน่าย เว้นแต่เป็นการจำหน่ายรวมติดไปกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์อื่น
2. ก่อนดำเนินการดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ จะต้องแจ้งให้เจ้าของลิขสิทธิ์ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร
3. เมื่อดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้แล้ว ผู้ดัดแปลงต้องใช้ชื่อฟอนต์เดิม โดยเพิ่มเลขที่รุ่น อาทิ TH Srisakdi 1.0, TH Srisakdi 1.1 ...
TH Srisakdi 2.0, TH Srisakdi 2.1 ...
TH Charmonman 1.0, TH Charmonman 1.1 ...
TH Charmonman 2.0, TH Charmonman 2.1 ...
TH Charm of Au 1.0, TH Charm of Au 1.1 ...
TH Charm of Au 2.0, TH Charm of Au 2.1 ...
เป็นต้น
รวมทั้งให้ใส่ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้สร้างสรรค์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์เดิม และผู้ดัดแปลงในการโฆษณาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ที่ได้ดัดแปลง
4. ผู้ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้จะต้องยินยอมให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ ที่ดัดแปลงขึ้นใหม่มีข้อกำหนดและเงื่อนไขสัญญาอนุญาตให้ใช้โปรแกรมเช่นเดียวกันกับข้อกำหนดและเงื่อนไขของสัญญาอนุญาตนี้เช่นกัน
5. ผู้ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์ต้องยินยอมให้เจ้าของลิขสิทธิ์เดิมมีสิทธิในการใช้ แจกจ่าย และดัดแปลงต่อดีด้วย

ข้อถือสิทธิ

เจ้าของลิขสิทธิ์ไม่รับประกันการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์และไฟล์ที่เกี่ยวข้องนี้แต่อย่างใด ไม่มีการรับรองว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้จะทำงานได้อย่างที่ควรจะเป็น และไม่มีการรับรองว่าจะมีการพัฒนาต่อยอดในอนาคต ไม่มีและไม่รับรองว่าจะมีการให้คำแนะนำทางเทคนิคสำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฟอนต์นี้

12. สรุป

เมื่อปลายเดือนมกราคม 2554 สื่อมวลชนลงข่าวฟอนต์แห่งชาติ 13 ฟอนต์ อาทิ ไทยรัฐออนไลน์ ฉบับ 20 มกราคม 2554 มีข่าวคณะรัฐมนตรีมีมติบังคับให้หน่วยราชการไทยใช้ฟอนต์แห่งชาติ 13 ฟอนต์ แทนฟอนต์ที่มีการใช้อยู่เดิม โดยฟอนต์แห่งชาติ 13 ฟอนต์นั้น 10 ฟอนต์เป็นแบบธรรมดา ซึ่งเจ้าของลิขสิทธิ์ คือ สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) และกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ส่วนอีก 3 ฟอนต์ เป็นแบบออลักษณ์ ซึ่งเจ้าของลิขสิทธิ์ คือ ศ. ดร. ศรีศักดิ์ จามรमान โดยมอบลิขสิทธิ์แบบไม่เป็นแต่ผู้เดียว (Non-Exclusive) ให้ทางราชการนำไปใช้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

บทความนี้ให้ความเป็นมาของฟอนต์แบบออลักษณ์ 3 ฟอนต์ โดยเริ่มตั้งแต่ กฎหมายลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นฉบับแรกที่ทำให้การคุ้มครองซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ โดย ศ. ศรีศักดิ์ จามรमान เป็นประธานยกร่างส่วนที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ ในกฎหมายลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งปรับปรุงมาจากกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรกของไทย พ.ศ. 2474 ซึ่งพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ (วัน จามรमान) บิดาของ ศ. ศรีศักดิ์ จามรमान เป็นประธานยกร่าง ต่อจากนั้น บทความนี้ก็ให้รายละเอียดว่าผู้ใช้ฟอนต์ที่ได้รับความนิยมเดิกร่อนในการใช้ฟอนต์ภาษาไทยที่ใช้กันอยู่เดิมได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการคุ้มครองซอฟต์แวร์ ซึ่ง ศ. ศรีศักดิ์ จามรमान เป็นประธาน ศ. ศรีศักดิ์ จึงเสนอให้จัดประกวดซอฟต์แวร์ฟอนต์ โดยสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ให้เงินสนับสนุน 10 ฟอนต์ เป็นฟอนต์แบบธรรมดา ศ. ศรีศักดิ์ ได้รับแรงบันดาลใจจากพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ ซึ่งเคยเป็นเจ้าของพระออลักษณ์ว่าควรมีฟอนต์แบบออลักษณ์ให้ใช้เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย จึงจัดสรรเงินเป็นรางวัลให้ประกวดอีก 3 ฟอนต์เป็นแบบออลักษณ์

ถึง มีนาคม 2554 ปรากฏว่า ในบรรดาฟอนต์แห่งชาติ 13 ฟอนต์นั้น มีผู้ดาวน์โหลดฟอนต์จามรमान เป็นอันดับหนึ่ง 581,600 ครั้ง ฟอนต์ซาร์มอพอเอยู เป็นอันดับสอง 569,020 ครั้ง ฟอนต์ศรีศักดิ์ เป็นอันดับสาม 467,259 ครั้ง ฟอนต์สารบรรณ เป็นอันดับสี่ 401,799 ครั้ง และฟอนต์นิรมิต เป็นอันดับห้า 302,094 ครั้ง

นอกจากหน่วยราชการที่ กรม. บังคับให้ใช้ฟอนต์แห่งชาติแล้ว ฝ่ายเอกชนก็ควรนำฟอนต์แห่งชาติไปใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งฟอนต์แบบออลักษณ์ เพื่อเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย

บรรณานุกรม

(เรียงตามลำดับการอ้างอิงแบบเดียวกับการเรียงลำดับในเชิงอรรถ)

1. ไทยรัฐออนไลน์ “๑๓ ฟอนท์แห่งชาติ” เข้าค้นหาวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554
www.softbitplus.com/software/1097-sipa-font-th-sarabunpsk
2. ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี “เห็นชอบโครงการฟอนต์มาตรฐานราชการไทย” เข้าค้นหาวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554
www.moe.go.th/websm/2010/sep/294.html
3. ศรีศักดิ์ จามรมาน “การดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีในต่างประเทศ” เอกสารประกอบการบรรยายในการอบรมหลักสูตร “ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.)” รุ่นที่ 15 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม 21 มกราคม 2554
www.charm.au.edu → List of Publications → 1808
4. เทพ สุนทรศารทูล “นามสกุลพระราชทาน 6,432 สกุล” สำนักพิมพ์ดวงแก้ว พ.ศ. 2544
5. Srisakdi Charmonman “AIT Hall of Fame 2010”. Accessed on 3 February 2011.
http://www.charm.au.edu/curriculumvitae/AIT_HOF2010/AIT_Alumni.html